

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

שכאלה עם חיים כהן, כאשר המנחה החזיק את ידו בכיסו, ובירד האחרת הגיש מתנה (את ספר התסריט) לשופט העליון לשעבר, במקום להגישה בשתי ידיו. חנן סדהם, חולון

פיתרון פשוט

מעבדה פרטית לבדיקת רירון (העולם הזה 20.2) היא באמת המצאה מעניינת. אבל למה להגיע למצב שבו צריך להזדקק לה?

תסלחי לי, דניאלה שמי, אבל על הגלולה כבר שמעת? למה לא הצעת את הפיתרון הזה, שהוא הרבה יותר פשוט (וגם הרבה יותר בטוח) לכת בת ה-17 של חברתך, שיש לה חבר קבוע. כולל הכל? למה בסוף המאה ה-20 בכלל צריכה ילדונת כזו להיות במצב שבו תחשוש מהריון? **אביבה בן, חולון**

● תסלחי לנו, הקוראת כן, אבל מה הראוי לקרוא את דניאלה שמי מילה מילה? היא כתבה במפורש: לא ידעתי... שאין מספיק שכל בשביל אמצעי-מניעה.

יהי אורו

עיריית תל-אביב חוסכת בחשמל. אבל החושך ברחובות צפון תל-אביב עלול להקל את מלאכת האנס (העולם הזה 16.2).

מזה כמה חודשים קיימת בהלתי-האנס בצפון תל-אביב. אני בחורה רווקה, הגרה בצפון העיר ומוזה כמה שבועות שמתאי לב לתופעה שברחובות שטרוק, רמברנדט ואנטוקולסקי, בשעות הערב המוקדמות, כשעה ששישבע, כבר לוטה האיוור כולו באפילה.

נכון שלמה להט, ראש העירייה, נתון בנעיות תקציביות קשות והוא רוצה לחסוך בהוצאות. אך האם זה צריך להיות דווקא בתאורה, המרתיעה, בכל זאת, אנשים פוטנציאליים? **יונה רקס, תל-אביב**

חדשות מהעולם הגדול

מינהג חדש בא למדינה. קוראי העולם הזה בחו"ל מבקשים לשתף את עמיתיהם בארץ במה שמתחולל מעבר לים (או לימים).

אני כן-אדם שרוף על מכני תל-אביב. אבל אני גם שרוף על מישפחתי. אז כגיל עונותי הרבים אני יושב, מטעמי פרנסת המישפחה הזאת, פה, בגולת ניו-יורק.

אחד הקשרים החזקים שלי לארץ זה העולם הזה, אותו אני קונה מדי שבוע, בדואנטאון. אני מבטט מההטש שאדם נותנים לספורט ובמיוחד לכדורסל ובמיוחד למכבי.

לאחרונה שמת לי לב, כי אתם שמים רגש על שחקני-הרכש "הענקים" ו"שחומי-העור". תרעו לכם שהעולם, כמו הכדור, הוא עגול ודברים כאלה קורים אפילו כאן, באמריקה. הסנסציה של השבועות האחרונים זה אחד מר כדור, כן זה שמו האמיתי, מיסטר בול. זה שחקן רכש שאחד הקולגים בקונטיקאט הביא מסוראן.

הוא שחום-עור, כמובן וגם ענק. אבל מה זה ענק? כמעט 2.40 מטר! יש לו רק בעייה אחת. הוא רזה אימים ובגלל זה הולך לו המצץ אחרי כמה רקות של מישק. בקולג' החליטו להלעיס אותו, כדי שיעלה במישקל, ואז גילו, כי יש לו בעייה שנייה.

הבעייה השנייה היא שלמיסטר בול כמעט ואין שיניים. כי בטקס-הבגרות שבט שלו, הסוראני, נוהגים לעקור כמה שיותר שיניים מהפה כאילו, אם אין לך שיניים, אז אתה כבר מבוגר וחבר נכבד בשבט.

עכשיו מסורים לו את השיניים ובינתיים מאכילים אותו בדיאטה של סטייקים שחונים. אז אתם רוצים לספר לי שלמכני יש בעיות עם שחקני-הרכש שלהם?

חיים ניסימוב, ניו-יורק
לתשומת-לב כל הפונות לרותי, למדור המיכתבים שלה: יש מועמד רציני חדש. וזה הנסיך אנדרוס, בנה השני של המלכה. כאן, עכשיו, כל העיתונים מלאים בעובדה שמלאו לו 25 ולכן מותר לו כבר לשאת אשה. בלי לשאול רשות מאף אחד.

כי החוק באנגליה הוא שבן משפחת-המלוכה צריך רשות מהמלכה, אם רוצה לשאת אשה לפני היותו 25. ברגע שהגיע ל-25, הכל חופשי-חופשי. **יוסי וייס, לונדון**

מתועב (הקיים), אגב, עד עצם היום הזה במדינת ישראל. די היה במכתב פשוט. העולם הזה נהג אז ומתמיד, כדבר מוכן-מאליו, לפרסם כל מיכתב הנוגע לתיקון עובדות ולהבעת דעות הנגדות את מה שפירסם.

בהתאם לחוק פירסמו את מיכתבו של ברך יהודה. יחד עם תשובתי, בעמוד 2 של גליון העולם הזה (22.8.56).

חיים כהן מתערב

לא ידענו אז מה התרחש באותם הימים מאחורי הקלעים. אני מודה לנקדימון, שגילה עכשיו את הפרטים הנסתרים. הם שופכים אור על הרוח ששררה בצמרת המדינה בימים ההם, ימי השיא של שילטון מפא"י.

הנה התיאור של נקדימון:
ב-9 ביולי 1956 — 32 שנה לאחר רצח דה האן — נערכה פגישה חשאית במישכן נשיא המדינה, יצחק בן-צבי. במקום נכחו הנשיא, רעייתו רחל (ינאית) ומפקד ההגנה בתקופת הרצח, יוסף הכט.

על שולחן הנשיא היה מונח השבועון העולם הזה מיום 5 ביולי. בכתבה, שנושאה היה ויכוח על הקמת אצ"ל, נאמר גם זאת: "תהומי, איש ההגנה" ותיק, שהשתתף בשעתו יחד עם רחל ינאית (כיום אשת-הנשיא) בתיכונן הריגת פרוי פסור האוניברסיטה דההאן, שנחשד בכנייה כי ציונות..."

רחל ינאית לא היתה מוכנה לעבור על פירסום זה לסדר-היום. היא החליפה דברים עם בעלה, והם החליטו לפעול... ב-9 ביולי הם אירחו בהור האורחים במישכן, בצריף הירושלמי המפורסם, את מרכז ההגנה בתקופה הנדיונה בשנות ה-20, יוסף הכט. הכט, שהיה אז פנסינר מרנפש במיכרות, שמע מפי מארחיו את מבוקשם. פרטי השיחה אינם ידועים. הם לא נרשמו בשום רישום. האם שיחורו במעמד זה מחדש את דרכי קבלת ההחלטות שקדמו לרצח?

מה שכן ידוע הוא כי באותה שיחה נרשם רישום הקובע — מפי יוסף הכט — ש"לרחל לא היתה יד ולא היתה נגיעה בכל העניין הזה". הכט חזר למעשה על העדות שמסר לעורכי ספר ההגנה, לפיה נעשה רצח דההאן לפי פקודתו. הוא העביר את הפקודה לזכר אוריאל, עליו הוטל, להוציא את הפקודה לפועל. אוריאל הציע להטיל את המשימה על אברהם תהומי ואברהם גיורא, והכט הסכים.

לפי הכט, ביצוע ההוראה השתהה הוא לא ידע מדוע. בינתיים נודע כי דההאן אמר לצאת ביום המחרת ללונדון, כדי להעיד נגד הציונות. עתה היה ברור שאין מנוס. אי אפשר עוד לעכב את הרצח.

הכט, כדבריו, הגיע במיוחד לירושלים. נועד עם אוריאל, והורה לו במפגיע להוציא את הפקודה לפועל. ההוראה מולאה מייד. תהומי וגיורא ביצעו את הפקודה — אמר הכט באוזני הזוג רחל ויצחק בן-צבי.

...הפירסום הנוכח בהעולם הזה גרר בעקבותיו תיו מתבט למערכת. הכותב ציין כי הדברים פוגעים קשה לא רק בבית הנשיא, אלא בכל אורח בישראל ובכל יהודי בעולם. השבועון הגיב: רחל ינאית היתה אחת מארבעת האנשים שהשתתפו בפועל בהריגת דההאן. שלושת האחרים: אברהם תהומי, ישראל שוחט ויעקב פת (מפקד ההגנה בחיפה) המנוח, נפטר בחורש שעבר.

הערת העולם הזה עוררה סערה מחודשת, לא רק בבית הנשיא, אלא גם בלישכת שרה-מישך טרה. מנכ"ל משרד-המישטרה היה ישראל שוחט. הוא הפנה את תשומת-ליבו של השר, בכור שלום שטרית, שבעצמו היה מעורה באי-אלה מסודות היישוב, ותבע לנקוט אמצעים נגד השבועון. השר העלה את תנושא בפני היועץ המשפטי לממשלה, חיים כהן.

בר כבר הגיעה ליועץ המשפטי פניה מצד הנשיא ורעייתו. כהן לנשיא: אם הנשיא ידרוש ממני להעמיד את עורך השבועון הזה לדין פלילי, בשל פירסום הדיבה הנרדנה, כי או אעשה זאת כמי שמצווה ועושה; אך אם ישאל לעצתי, אם להעמידו לדין פלילי, אייעץ לו, מפני כבודו של רעיית הנשיא, לא לעשות כן.

עצה דומה השיא כהן למנכ"ל משרד-המישטרה, טרה. בתוספת הבטחה שאם יתפזר בכך, יגיש תביעה נגד השבועון.

ברוב מיומנותו העלה היועץ המשפטי רעיון חדש כיצד לטפל בפרשה. שרה-מישך — הוא אמר — רשאי, לפי פקודת העיתונות, לפרסם הכחשה מתאימה. זאת לאחר שאברהם תהומי, אשר לו מיוחסים כתיבות הרבים ברוב השותפות עם רחל ינאית, יכחיש (המשך בעמוד 26)

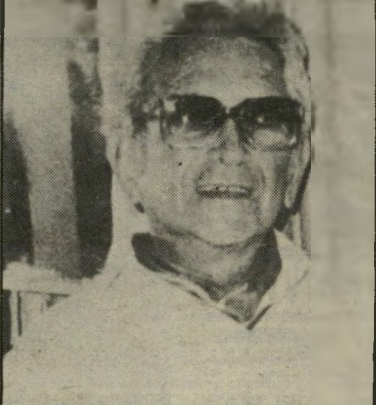
מ.א.ב.א.

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, תל. 03-232262/3/4. תאריך: 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך-מישנה: דוב איתן ♦ עורך תכנית: יוסי שנון ♦ עורך כיתוב: גיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צמיר, ענת סרגוסטי ♦ עורך דפוס: יסתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זכרני ♦ המזל: העולם הזה ♦ בעימו ♦ הדפסה: הרפוס החדש ♦ בעימו, תל-אביב ♦ הפצה: גר, בעימו תל-אביב

אז בהעולם הזה את האויב מס' 1 של המישך טרה.

על כן לא התפלאנו כאשר קיבלנו כעבור כמה ימים מיכתב חסרת-קודים, בחתימת שרה-מישך ישראל בריהורה, איש אחרות-העבודה. את ברך יהודה זה התקפנו רק שלושה שבועות לפני כן בחריפות על נסיונותיו למנוע נסיעתו של אורחי ישראל לחו"ל. (אין חדש תחת השמש!)

אישה-הגנה תהומי כיום. פירסום האמת לא יוסיף לישראל...

רחל ינאית. לעבור בשיחה על כל מה שהתפרסם.

ברייהודה השתמש בסעיף נשכח מפקודת העיתונות של השילטון הקולוניאלי הבריטי, שהסמך את הנציב העליון לכפות על כל עיתון לפרסם חומר כמיצוטו. סעיף זה לא הופעל מעולם במדינת ישראל לפני כן — או אחר-כך. אחרי שציטט את ריבוי העולם הזה, כתב ברייהודה: "בתוקף סמכותי לפי סעיף 17 לפקודת-העיתונות, ומאחר שיש לי יסוד להאמין כי העובדות המצוטטות לעיל אינן אמת, הריני מבקשך בזה לפרסם בגליון הבא של עיתונך, במקום בולט בעמוד 2, בו מתפרסמים המיכתבים למערכת, הכחשה לאמור: "רחל ינאית לא היתה בין האנשים שהשתתפו בפועל בהריגת דההאן. כן לא היה בניניהם לא ישראל שוחט ולא יעקב פת המנוח". עינתי לשר במיכתב אירוני. בו ציינתי כי לא היה שום צורך בשימוש זה בחוק קולוניאלי

קו יא יקי.

אין במעט פרשה חשובה בתולדות הדינה שהעולם הזה לא מילא בה תפקיד חשוב. כך גם כפרשת דההאן, שהיכתה השבוע גלים חדשים (ראו יומן אישי). לא היינו רשומים, כמובן, בפרשת-הרצח עצמה, שאירעה ב-1924. אך מילאנו תפקיד חשוב בחשיפת הפרשה, כפי שגילה השבוע שלמה נקדימון בספרו החדש דההאן (שנכתב בי שיתוף עם שאול מייזליש). הטלוויזיה הקרישה לפרשה כתבה מצויינת במיסגרת התוכנית מבט שני של חיים יבין.

החלף שלנו בפרשה היה מרתק, ומעורבים בו כמה שמות מפורסמים: נשיא-המדינה (ראו) יצחק בן-צבי, אשתו רחל ינאית, היועץ המשפטי (ראו) חיים כהן וגם מלכאל גרינוולד. זהו האיש שהביא לפני כן על המדינה את פרשת קסטנר.

מי היו הרוצחים?

זאלה פירטי העניין:
ביולי 1956 פירסם העולם הזה (5.7.56) רשימה קטנה במדור במדינה. תחת הכותרת "היסטוריה" במרכז עמד משה רוזנברג, שהקים ב-1936 את האירגון הצבאי הלאומי בצורתו הסופית. אחרי שהמפקד הקודם, אברהם תהומי, פרש ממנו וחזר להגנה. עד אז נקרא האירגון "ההגנה הימנית", להבדיל מן "ההגנה השמאלית". על תיאור זה, שניתן על-ידי רוזנברג עצמו, עידוד תהומי כמיכתב מקליפורניה, שהגיע לידי העולם הזה. תהומי טען כי כבר בימי כהונתו נקרא האירגון המחתרני "האירגון הצבאי הלאומי".

כל זה לא היה מעורר תגובה מיוחדת. לולא כלל העולם הזה בכתבה זו את הקטע הבא: "תהומי איש-הגנה ותיק, שהשתתף בשעתו יחד עם רחל ינאית — כיום אשת-הנשיא — בתיכונן הריגת פרופסור-האונברסיטה דההאן, שנחשד בכנייה בציונות, הביע את דעתו..."

קטע זה הביא בגליונות הבאים לכמה תגובות במדור-המיכתבים. אחד מהם היה של מלכאל גרינוולד (העולם הזה 19.7.56). גרינוולד יושב-קרנות ירושלמי שנהג לפרסם עלון משוכפל ובו השמצות פרועות על ימין ועל שמאל, תקף במיכתבו את זכורו של דההאן במילים כושות ביותר (בוגד בעמו... מחבר של שירים פורנוגרפיים וחילול-הקודש... הייתי הראשון שכינה אותו כפושע מיני... הוא גם נטבל פעם...). מיכתב אחר מחה על כך שגרררנו את אשת-הנשיא לעניין.

על כך ענה העולם הזה באותו הגליון: "רחל ינאית היתה אחת מארבעת האנשים שהשתתפו בפועל בהריגת דההאן. שלושת האחרים: אברהם תהומי, ישראל שוחט ויעקב פת המנוח, שנפטר בחורש שעבר".

שוחט היה אז מנכ"ל משרד-המישטרה. בימים ההם, שלושה חודשים בלבד לפני מילחמת סיני, הגיעה לשיאה המילחמה שהיתה נטושה ביח העולם הזה והמישטרה הצבאית. בעצם השבועות ההם פירסמו את הגילוי ההיסטורי, שמאחורי גבו של בן-גוריון מתגבשת קבוצה בעלת מגמות רודניות, ובראשה משה דיין ושמעון פרס. הממונה על שרותי-הביטחון, איסר דהאל, גילה לימים כספר כי ראשי השילטון ראו